KONFEDERACJA LEWIATAN

Warszawa, 30 października 2026 r.
KL/631/219/KK/2026

Pan
Arkadiusz Myrcha
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Sprawiedliwości

Dotyczy:

STANOWISKO W RAMACH PRZEGLĄDU FUNKCJONOWANIA USTAWY O FUNDACJI RODZINNEJ
–
negatywna ocena propozycji przeniesienia Rejestru Fundacji Rodzinnych (RFR) do Krajowego Rejestru Sądowego (KRS) oraz postulaty w zakresie bezpiecznej cyfryzacji rejestru i ochrony danych poufnych fundatorów oraz beneficjentów.

Szanowny Panie Ministrze,

w związku z pracami nad przeglądem funkcjonowania ustawy z dnia 26 stycznia 2023 r. o fundacji rodzinnej[1] oraz pojawiającymi się w przestrzeni publicznej propozycjami przeniesienia Rejestru Fundacji Rodzinnych (RFR) do Krajowego Rejestru Sądowego (KRS), przedstawiamy stanowisko wyrażające **zdecydowany sprzeciw wobec włączenia RFR w struktury KRS oraz wobec bezrefleksyjnej cyfryzacji tego rejestru na wzór rejestrów spółek prawa handlowego**.

Jednocześnie formułujemy konkretne postulaty organizacyjne i legislacyjne, których wdrożenie pozwoli na natychmiastowe usprawnienie postępowań rejestrowych przy zachowaniu fundamentalnego celu ustawy, jakim jest bezpieczeństwo sukcesji oraz ochrona prywatności polskich rodzin.

I. ODMIENNA NATURA PRAWNA I CELOWOŚĆ RFR ORAZ KRS – BEZPIECZEŃSTWO OBROTU GOSPODARCZEGO A OCHRONA PRYWATNOŚCI RODZINNEJ

Ustawa o fundacji rodzinnej została uchwalona jako odpowiedź na wyzwania związane z wielopokoleniową sukcesją w biznesie. Jej nadrzędnym celem jest zabezpieczenie wypracowanego przez fundatora majątku oraz zapewnienie bezpiecznej przyszłości jego rodziny, w tym ograniczenie ryzyka rozdrobnienia praw udziałowych

[1] Ustawa z dnia 26 stycznia 2023 r. o fundacji rodzinnej (Dz. U. poz. 326 z późn. zm.).

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 50 50 860
recepcja@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie
XIII Wydział Gospodarczy

w firmach rodzinnych oraz zapobieganie konfliktom majątkowym mogącym oddziaływać na prowadzone przedsiębiorstwa.

Utworzenie odrębnego Rejestru Fundacji Rodzinnych w Sądzie Okręgowym w Piotrkowie Trybunalskim – zamiast wpisania fundacji rodzinnych do Krajowego Rejestru Sądowego – wynikało w chwili uchwalania ustawy z pobudek pragmatycznych, związanych z harmonogramem wdrożenia przepisów, ograniczeniami systemów IT oraz obłożeniem sądów gospodarczych. Czas pokazał jednak, że rozwiązanie to okazało się decyzją absolutnie trafną z punktu widzenia celów ustawy. Z perspektywy dotychczasowych doświadczeń widać wyraźnie, że umiejscowienie RFR w jednym, wyspecjalizowanym sądzie pozwoliło zbudować unikalne kompetencje orzecznicze oraz stworzyło realną ***tamę*** przed niekontrolowanym wyciekiem informacji o rodzinie i majątku prywatnym polskich przedsiębiorców. **Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim każdorazowo i z należytą wnikliwością bada interes prawny podmiotów wnioskujących o dostęp do akt rejestrowych**. Włączenie fundacji rodzinnych do KRS skutkowałoby dziś masowym, zautomatyzowanym pobieraniem („*zasysaniem*") danych przez komercyjne agregatory oraz profilowaniem fundatorów i beneficjentów, o czym szczegółowo piszemy w dalszej części stanowiska.

Dotychczasowe doświadczenia dowodzą zatem, że utrzymanie odrębności RFR od KRS jest w pełni uzasadnione fundamentalną różnicą pomiędzy funkcjami obu rejestrów i zapewnia realizację podstawowych obowiązków państwa, jakimi są ochrona obywateli:

- Krajowy Rejestr Sądowy (KRS) jest rejestrem podmiotów gospodarczych, którego powszechna jawność jest kluczowa dla bezpieczeństwa obrotu gospodarczego oraz weryfikacji statusu prawnego i reprezentacji kontrahentów. Sądy rejonowe (sądy gospodarcze) prowadzące KRS realizują przy tym zadania wynikające z unijnego prawa spółek, tj. dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1132[2].
- Rejestr Fundacji Rodzinnych (RFR) dotyczy podmiotu, który nie jest typowym uczestnikiem obrotu gospodarczego, lecz prywatną instytucją sukcesyjno-alimentacyjną. Kluczowym zadaniem RFR musi być dbałość o bezpieczeństwo i poufność gromadzonych w nim danych dotyczących fundatorów i ich rodzin – w tym informacji wrażliwych zawartych w statucie, spisie mienia, sprawozdaniach finansowych oraz pozostałych dokumentach składanych do akt rejestrowych.

Wpisanie fundacji rodzinnej w architekturę KRS oznacza zrównanie prywatnego narzędzia sukcesyjnego z podmiotami gospodarczymi i brak właściwego narzędzia do ograniczenia dostępu do danych, które do momentu powstania fundacji rodzinnej były danymi prywatnymi, o których wiedział fundator i jego rodzina.

II. RYZYKO ROZPROSZENIA ORZECZNICTWA I UTRATY JEDNOLITOŚCI WYKŁADNI PRAWA – ARGUMENT ZA UTRZYMANIEM WŁAŚCIWOŚCI SĄDU OKRĘGOWEGO W PIOTRKOWIE TRYBUNALSKIM

Przeniesienie Rejestru Fundacji Rodzinnych do Krajowego Rejestru Sądowego wiązałoby się z przekazaniem spraw z jednego wyspecjalizowanego już sądu do kilkudziesięciu wydziałów gospodarczych sądów rejonowych

[2] Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1132 z dnia 14 czerwca 2017 r. w sprawie niektórych aspektów prawa spółek (Dz. U. UE. L. z 2017 r. Nr 169, str. 46 z późn. zm.).

prowadzących KRS w całej Polsce. W obecnym stanie prawnym byłby to krok bardzo ryzykowny dla bezpieczeństwa obrotu i ujednoliconej już wykładani jaką stosuje sąd w Piotrkowie Trybunalskim. Wykładnia ta będzie kluczowa dla zabezpieczenia interesu fundacji rodzinnej, fundatora i jego rodziny na tle zbliżających się postępowań z udziałem fundacji rodzinnych, których skala stanie się widoczna po pierwszej fali śmierci fundatorów, którzy zbudowali polską gospodarkę.

Ustawa o fundacji rodzinnej obowiązuje dopiero od przeszło trzech lat – i od pierwszych miesięcy wywołuje liczne, głębokie wątpliwości interpretacyjne. Kluczowe z nich dotyczą m.in.:

- rozumienia i granic celu sukcesyjnego fundacji rodzinnej,
- sposobu wykładni art. 5 ww. ustawy (zakresu dozwolonej działalności gospodarczej),
- zasad reprezentacji fundacji rodzinnej w organizacji w umowach zawieranych z członkiem zarządu,
- dopuszczalności i trybu zmiany wysokości funduszu założycielskiego,
- zasad księgowania darowizn,
- identyfikacji beneficjenta rzeczywistego,
- przypisania świadczeń lub mienia rozwiązywanej fundacji rodzinnej do majątku osobistego,
- traktowania świadczeń wypłacanych przez fundację jako świadczeń nieodpłatnych w rozumieniu przepisów ogólnych (analogicznie do darowizny).

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, jako właściwy sąd rejestrowy, **wypracował już spójną praktykę stosowania przepisów i zapewnia jednolitość orzecznictwa**, która w przyszłych procesach sądowych dotyczących sukcesji będzie miała kluczowe znaczenie. Rozproszenie tych spraw pomiędzy dziesiątki sądów rejonowych KRS doprowadzi do skrajnych rozbieżności w wykładni przepisów w poszczególnych apelacjach.

Prawdziwym wyzwaniem obecnego modelu nie jest sama konstrukcja rejestru prowadzonego przez Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, lecz fakt, że **zasoby osobowe i organizacyjne przewidziane w wydziale tego sądu okazały się dalece niedostateczne wobec lawinowej liczby powołanych fundacji rodzinnych**. Doprowadziło to do sytuacji, w której na wpis fundacji do rejestru oraz na rozpoznanie wniosku o zmianę wpisu (w tym zmianę statutu) czeka się ponad 12 miesięcy, a utrudniony jest również bieżący dostęp do odpisów aktualnych, pełnych oraz zaświadczeń. Ponadto nadmierne obłożenie sądu rejestrowego wpływać może na ocenę merytoryczną wniosków oraz generuje ryzyko wymuszania zmian w statucie na etapie rejestracji. Przewlekłość ta rodzi olbrzymie zagrożenie dla ciągłości sukcesji: fundacja rodzinna zakładana jest przez osobę fizyczną (fundatora), która w trakcie kilkunastomiesięcznego oczekiwania na wpis lub rejestrację zmiany statutu może poważnie zachorować lub umrzeć. Nie każdy fundator decyduje się na zawarcie w statucie szczegółowych postanowień o powierzeniu swoich uprawnień osobom trzecim na wypadek śmierci, co w razie zgonu fundatora przed zakończeniem postępowania rejestrowego może całkowicie zablokować rejestrację fundacji lub zmian jej statutu.

POSTULAT ORGANIZACYJNY:

> Rozwiązaniem problemu przewlekłości nie jest przeniesienie RFR do KRS, lecz utrzymanie Rejestru Fundacji Rodzinnych w Sądzie Okręgowym w Piotrkowie Trybunalskim przy jednoczesnym, natychmiastowym zwiększeniu jego zasobów kadrowych (sędziowskich, referendarskich

i urzędniczych) oraz organizacyjnych. Pozwoli to na zachowanie bezcennego dorobku orzeczniczego i jednolitości wykładni wyspecjalizowanego sądu, a zarazem radykalnie skróci czas oczekiwania na wpis. Ewentualne prace nad zmianą modelu rejestru muszą być poprzedzone pogłębioną analizą w ramach Oceny Skutków Regulacji (OSR), obejmującą czas trwania postępowań, organizację pracy sądu oraz ryzyko sporów sądowych wynikających z rozbieżności wykładni przepisów.

Argument ekonomiczny dotyczący kosztów utrzymania rejestru w Piotrkowie Trybunalskim winien uwzględniać nie wpływy podatkowe z powołanych fundacji rodzinnych (niskie), które nie były przesłanką wyboru a bezpieczeństwo sukcesji. Odmienne przyjęcie uzasadnienia ekonomicznego stoi w sprzeczności z szacunkiem projektodawcy wskazanym w uzasadnieniu do projektu ustawy, który wraz ze środowiskiem firm rodzinnych szacował, że w pierwszym roku nie powstanie więcej niż 300 fundacji rodzinnych.

III. ZAGROŻENIA WYNIKAJĄCE Z CYFRYZACJI RFR NA WZÓR KRS – REPOZYTORIUM FINANSOWE ORAZ DANE ADRESOWE BENEFICJENTÓW

Cyfryzacja Rejestru Fundacji Rodzinnych jest potrzebna: usprawni proces dokonywania wpisów oraz pozwoli na szybkie, elektroniczne uzyskiwanie odpisów i zaświadczeń, co przełoży się na bezpieczeństwo obrotu. Nie może ona jednak polegać na bezrefleksyjnym skopiowaniu modelu jawności Krajowego Rejestru Sądowego.

- ***Ryzyko związane z repozytorium dokumentów finansowych***.

  W KRS sprawozdania finansowe podmiotów trafiają do publicznie dostępnego w Internecie Repozytorium Dokumentów Finansowych, skąd są **masowo i automatycznie pobierane przez komercyjne portale**. Przeniesienie tego mechanizmu na grunt fundacji rodzinnych, przy możliwości powiązania sprawozdań z danymi beneficjentów (w tym małoletnich), stworzyłoby bezpośrednie zagrożenie dla bezpieczeństwa osobistego i majątkowego członków rodzin. Oznaczałoby to ryzyko masowego profilowania majątkowego osób fizycznych, a w skrajnych przypadkach także szantażu, wymuszeń czy uprowadzeń.

- ***Wyłączenie jawności danych adresowych beneficjentów***.

  Nadmierne ujawnianie danych prywatnych występuje już w obecnym modelu RFR: adresy beneficjentów uczestniczących w Zgromadzeniu Beneficjentów są widoczne w odpisach z rejestru. Wymaga to pilnej interwencji ustawodawcy, polegającej na wyłączeniu jawności (niezamieszczaniu) danych adresowych beneficjentów w wydawanych odpisach z rejestru oraz na wprowadzeniu szczególnych mechanizmów chroniących przed ujawnianiem danych beneficjentów małoletnich.

Bezpieczna cyfryzacja RFR powinna ograniczać powszechny dostęp online **wyłącznie** do podstawowych danych niezbędnych dla bezpieczeństwa obrotu gospodarczego: nazwy fundacji rodzinnej, siedziby, numeru RFR, NIP i REGON, składu zarządu oraz zasad reprezentacji. Publiczny dostęp elektroniczny do dokumentów korporacyjnych, majątkowych i finansowych – w szczególności statutu, czy sprawozdań finansowych), a także jakichkolwiek dokumentów obejmujących spis mienia czy listę beneficjentów – powinien natomiast zostać bezwzględnie wyłączony.

IV. SPRZECIW WOBEC ROZSZERZANIA SPRAWOZDAWCZOŚCI DO SĄDU REJESTROWEGO NA POTRZEBY KAS

Prace nad zmianami w zakresie udostępniania dokumentów fundacji rodzinnej powinny być prowadzone wyłącznie na podstawie faktycznych i pozafiskalnych potrzeb państwa oraz z poszanowaniem konstytucyjnego obowiązku zapewnienia bezpieczeństwa obywateli (art. 5 Konstytucji RP), a także ochrony ich życia prywatnego i autonomii informacyjnej (art. 47 i art. 51 Konstytucji RP).

W tym świetle propozycję, aby sąd rejestrowy gromadził dodatkowo szczegółowe informacje o świadczeniach spełnionych na rzecz beneficjentów, należy uznać za rażące nadużycie godzące w bezpieczeństwo osób fizycznych. Brak jest jakiegokolwiek uzasadnienia dla wprowadzania przepisów zapewniających na poziomie akt rejestrowych tak głęboki wgląd w prywatną sytuację ekonomiczną obywateli (np. w wysokość wypłat na leczenie, edukację czy utrzymanie członków rodziny).

Krajowa Administracja Skarbowa (KAS) już na gruncie obowiązującej ustawy o fundacji rodzinnej (art. 84) ma pełne prawo do żądania dokumentów i informacji bezpośrednio od fundacji rodzinnej. **Jest to uprawnienie w pełni wystarczające i wyraźnie adresujące potrzebę weryfikacji prawidłowości działalności oraz rozliczeń podatkowych fundacji**.

Angażowanie sądu rejestrowego w gromadzenie danych o prywatnych przepływach rodzinnych stwarza jedynie dodatkowe ryzyko dostępu osób postronnych do informacji wysoce poufnych.

V. OCHRONA POUFNOŚCI DANYCH BENEFICJENTÓW W RELACJACH Z INSTYTUCJAMI FINANSOWYMI – POSTULAT WPROWADZENIA „WYCIĄGU Z LISTY BENEFICJENTÓW"

Dbałość o bezpieczeństwo danych gromadzonych w dokumentach fundacji rodzinnej wymaga również uregulowania praktyki instytucji finansowych realizujących obowiązki z zakresu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (AML)[3].

Aktualna praktyka banków i innych instytucji finansowych obowiązanych na gruncie AML sprowadza się do bezwzględnego żądania od fundacji rodzinnych pełnej listy beneficjentów (prowadzonej w rozumieniu ustawy) oraz statutu – pod rygorem odmowy świadczenia usług lub rozwiązania dotychczasowych umów finansowych, co uderza szczególnie w operacyjne spółki z grupy kapitałowej znajdującej się „pod" fundacją rodzinną. Tymczasem **na liście beneficjentów zamieszczane są dane o charakterze wysoce poufnym**, wykraczające daleko poza zakres niezbędny do identyfikacji i weryfikacji beneficjenta rzeczywistego na gruncie AML – takie jak prywatne numery rachunków płatniczych beneficjentów czy wysokość zrealizowanych na ich rzecz świadczeń.

W celu ochrony tych informacji przed nadmiarowym gromadzeniem przez instytucje komercyjne, postulujemy wprowadzenie do ustawy o fundacji rodzinnej (w art. 31) przepisu uprawniającego zarząd do posługiwania się wyciągiem z listy beneficjentów:

---

[3] Ustawa z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 644 z późn. zm.).

Propozycja legislacyjna (dodanie ust. 2 w art. 31 ustawy o fundacji rodzinnej lub AML):

„2. Jeżeli fundacja rodzinna zobowiązana jest na gruncie przepisów odrębnych do udostępnienia danych celem identyfikacji i weryfikacji beneficjentów rzeczywistych przez instytucje obowiązane w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, zarząd sporządza wyciąg z listy beneficjentów w zakresie obejmującym wyłącznie dane niezbędne do wykonania tych obowiązków."

VI. KOMERCJALIZACJA DANYCH MAŁOLETNICH PRZEZ PRYWATNE PORTALE AGREGUJĄCE DANE Z KRS i CRBR

Przeniesienie rejestru do KRS niesie za sobą dodatkowe zagrożenie dla bezpieczeństwa małoletnich beneficjentów ale i całych rodzin uczestniczących w fundacji rodzinnej. Aktualnie dane gromadzone i ujawniane przez KRS są wykorzystywane w komercyjnej działalności podmiotów tworzących portale powiązań pomiędzy podmiotami gospodarczymi, w tym powiązań osobistych i kapitałowych pomiędzy wszystkimi podmiotami, których dane widnieją aktualnie i historycznie w rejestrze KRS.

Poszerzenie tego rejestru o fundacje rodzinne spowoduje dostęp publiczny i nieograniczony, w sposób zintegrowany, poprzez komercyjne portale, które za odpłatną usługa generują raporty o powiązaniach, ale bez odpłatności graficznie pokazują aktualne powiązania osobowe i kapitałowe agregując dane z KRS i CRBR.

Mimo procedowania rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (projekt UC75, druk sejmowy nr 3163), wdrażającego Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1640 , oraz w nawiązaniu do wejścia w życie Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1624 , konieczne jest wdrożenia przepisów bezwzględnie chroniących dane osobowe małoletnich beneficjentów fundacji rodzinnych w Centralnym Rejestrze Beneficjentów Rzeczywistych (CRBR).

Skutkiem utrzymywania pełnej jawności CRBR do października 2027 r. (a w zakresie dotychczasowych zgód na teletransmisję danych z art. 70a – nawet z okresem przejściowym do **1 lutego 2028 r.**, zgodnie z art. 4 projektu ustawy) jest masowe „*zasysanie*" danych małoletnich przez komercyjne serwisy internetowe agregujące informacje gospodarcze (takie jak np. *Rejestr.io*[4]). Portale te automatycznie pobierają dane z CRBR i łączą je z wpisami spółek kapitałowych z KRS (np. spółek operacyjnych należących do fundacji rodzinnych).

W rezultacie na **prywatnych, komercyjnych stronach internetowych widnieją pełne imiona, nazwiska oraz wiek małoletnich, pasywnych beneficjentów fundacji rodzinnych wraz z bezpośrednim powiązaniem ich z majątkiem dużych grup kapitałowych. Dane te są indeksowane w wyszukiwarkach internetowych i wykorzystywane komercyjnie poza jakąkolwiek kontrolą państwa oraz bez zgody przedstawicieli ustawowych dzieci, a także ich samych.**

[4] https://rejestr.io

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 50 50 860
recepcja@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie
XIII Wydział Gospodarczy

Zagrożenia jakie obserwujemy, które dodatkowo mogą pojawić się w związku z przeniesieniem rejestru do KRS to przygotowanie i wdrożenie przepisów które bez praktycznej i faktycznej znajomości fundacji rodzinnej, i zasad jej działania w praktyce spowodują gigantyczne zagrożenie dla całego obrotu gospodarczego. Zignorowanie skali wykorzystania technologii AI na obecnym etapie może spowodować skutki niemożliwe do odwrócenie, które narażą fundatora i jego rodzinę na szkody, a w konsekwencji na szkody narażą całe przedsiębiorstwa, pracowników i obrót gospodarczy.

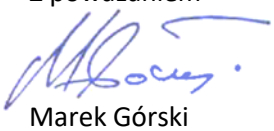
Podsumowanie:

Reasumując, w ramach przeglądu ustawy o fundacji rodzinnej wnosimy o:

1. **Odstąpienie od planów przeniesienia Rejestru Fundacji Rodzinnych do Krajowego Rejestru Sądowego** i utrzymanie wyłącznej właściwości Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim w celu zachowania jednolitości orzecznictwa oraz ochrony poufności danych fundatorów i ich rodzin.
2. **Pilne wzmocnienie kadrowe i organizacyjne Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim**, aby wyeliminować ponad 12-miesięczne oczekiwanie na wpis i zmianę statutu, które w obliczu ryzyka choroby lub śmierci fundatora zagraża ciągłości sukcesji.
3. **Przeprowadzenie pogłębionej Oceny Skutków Regulacji (OSR)** przed wdrożeniem jakichkolwiek zmian w architekturze rejestru oraz zaprojektowanie cyfryzacji RFR w sposób gwarantujący pełną poufność statutu, sprawozdań finansowych oraz danych dotyczących mienia i beneficjentów fundacji.
4. **Wyłączenie jawności (niezamieszczanie) danych adresowych beneficjentów** uczestniczących w Zgromadzeniu Beneficjentów w odpisach wydawanych z RFR oraz szczególną ochronę danych małoletnich.
5. **Odrzucenie propozycji gromadzenia przez sąd rejestrowy informacji o świadczeniach na rzecz beneficjentów**, jako rozwiązania zbędnego wobec istniejących uprawnień kontrolnych KAS i niebezpiecznego dla prywatności osób fizycznych.
6. **Wprowadzenie instytucji „wyciągu z listy beneficjentów”** na potrzeby weryfikacji AML w instytucjach finansowych.

W przypadku pytań dotyczących przedmiotowej kwestii, osobą do kontaktu w Konfederacji Lewiatan jest Pani Agnieszka Krysik, e-mail: agnieszka.krysik@krysiklaw.pl.

Z poważaniem

Marek Górski
Prezydent Konfederacji Lewiatan

Do wiadomości:

1) Pan Michał Jaros – Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rozwoju i Technologii
2) Pan Jarosław Neneman – Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Finansów
3) Pan Mirosław Wróblewski – Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych